

1

בג"צ 10662/04

בג"צ 3282/05

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. סלאח חסן
 2. סאות אלעמאל – להגנת זכויות עובדים ומובטלים
 3. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי
- ע"י ב"כ עו"ד סאוסן זהר /או עו"ד ארנה כהן
 טלפון 04-9501610 פקס: 04-9503140

העותרים בבג"צ 10662/04

1. מירב בן נון
 2. יעל באר-סלאמן
 3. חן חזן-גלבוט
 4. סיגלית בקר
 5. אביגיל אביהוא
 6. עמותת מחוייבות לשלום ולצדק חברתי
 7. איתך – משפטניות למען צדק חברתי
- ע"י ב"כ עו"ד קרן שמש /או עו"ד נטע זיו
 טלפון 03-5160103 פקס: 03-5163940

העותרות בבג"צ 3282/05

נ ג ד

1. המוסד לביטוח לאומי
 2. משרד התעשייה המסחר והתעסוקה
- על ידי פרקליטות המדינה,
 משרד המשפטים, ירושלים

תמשיכים בבג"צ 10662/04

1. המוסד לביטוח לאומי
 2. שר הרווחה
- על ידי פרקליטות המדינה,
 משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים בבג"צ 3282/05

הודעה מטעם הצדדים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 13.7.05, ובהתאם להחלטה בבקשה להארכת מועד, מוגשת בזאת הודעה משותפת מטעם הצדדים בדבר העובדות המוסכמות על הצדדים.

העותר 1 בבג"צ 10662/04 - סלאח חסן (להלן: "העותר 1")

1. העותר 1 נשוי ואב לחמישה ילדים. מאז חודש אוקטובר 2001 ועד עתה מקבל העותר גמלת הבטחת הכנסה.
2. ביום 3.4.04 הגיש העותר בקשה לאישור שימוש ברכב וזאת לצורך הסעת בתו, ילידת 1976, סובלת מעיוורון והוכרה לה דרגת אי כושר בגובה 75%. יצוין, כי בתו של העותר 1 מקבלת קצבת נכות.
3. ביום 16.4.04 נמסר לכ"כ העותר 1 על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המשיב") כדלקמן: *"לא ניתן לאשר למרשך להשתמש ברכב לצרכים רפואיים עבור בתו... הואיל ולאחר התייעצות עם רופא הסניף הוחלט שאין עדות לכך שיש צורך לשימוש ברכב לצרכים רפואיים, וכי עיוורון אינו סיבה מוצדקת לרכב לצרכים רפואיים ואין עוזת לטיפולים דחופים רבים או ביקורים בבתי חולים ומרפאות..."*
4. יצוין, כי בעניינו של העותר 1 לא נעשו חקירות כלשהן מטעם המשיב וכי הוא ממשיך לקבל גמלת הבטחת הכנסה גם כיום.

העותרת 1 בבג"צ 3282/05 - מירב בן נון (להלן: "העותרת 1")

5. העותרת 1 היא אם חד הורית, לשני ילדים ילידי שנת 1992 ו-1995. משנת 2002 מצויה העותרת 1 במליכי גירושין והיא מובדלת היום כפרודה מבעלה.
6. ביום 9.4.02 הגישה העותרת 1 תביעה לגמלת הבטחת הכנסה. העותרת 1 התקיימה עד לחודש פברואר 2004 מתשלום לפי חוק המזונות ששולם לה מאת המשיב, ומגמלת הבטחת הכנסה. סך כל הכנסתה עמדה על 2,607 ₪.
7. בחודש פברואר 2004 נשללה גמלת הבטחת הכנסה של העותרת 1, החל מחודש נובמבר 2003, וכיום היא מקבלת גמלת מזונות בסך 1,721 ₪ וקצבת ילדים בסך 120 ₪ (יצוין, כי מדובר במחצית הסכום קצבת הילדים לו זכאית העותרת 1, בשל קיומו חוב כלפי המשיב).

8. העותרת 1 הינה אישה בעלת מוגבלות שמיעה והוכרה על ידי המשיב 1 כבעלת 76% נכות רפואית, אינה זכאית לקצבת נכות לאחר שנקבע על ידי ועדות נכות, כי לא איבדה את כושרה לחשתכר ולאחר שניסיונות לשלבה בשוק העבודה נכשלו.
9. בחודש נובמבר 2003 ניסתה העותרת 1 להתחיל ולעבוד כליצינית באירועים פרטיים של ילדים הסובלים מליקויי שמיעה וזאת כפי שהתברר מחקירת העותרת מחודש ינואר 2004. לצורך כך העותרת 1 פתחה תיק של עוסק זעיר במס הכנסה.
10. בחודש ינואר 2004 נערכה חקירת המוסד לביטוח לאומי בעניינה של העותרת 1. ביום 15.2.04, בעקבות החקירה האמורה, נשללה מן העותרת 1 גמלת הבטחת הכנסה וזאת החל מחודש נובמבר 2003 לאור ממצאי החקירה בדבר שימוש קבוע שעושה העותרת ברכב. בשל השליחה האמורה נוצר לעותרת 1 חוב כלפי המשיב, לגבי החדשים נובמבר 2003 וינואר 2004 (בחודש דצמבר 2003 לא היתה זכאית העותרת לגמלה בשל אי התייצבות כנדרש).
11. בחודש יוני 2004 הפסיקה העותרת 1 את עבודתה והגישה תביעה חוזרת לגמלת הבטחת הכנסה מלאה. ביום 26.8.04 נערכה חקירה נוספת. בחקירה האמורה, העותרת 1 נצפתה נוהגת ברכב מסוג מיצובישי שנת ייצור 1994. כמו כן, העותרת 1 הצהירה, כי היא עושה שימוש ברכב של הוריה, במשך כשלוש פעמים בחודש (5-6 פעמים בחודשיים), לצורכי עבודת התנדבות עם ילדים שומעים להורים חרשים. בחקירה הצהירה העותרת 1 כי הרכב נמצא על פי רוב אצל אביה וכי הוצאות הרכב: הביטוח והדלק משולמות על ידי אביה.
12. בעקבות החקירה האמורה, הוחלט בחודש ספטמבר 2004 לדחות את תביעת העותרת 1, בגין שימוש ברכב.
13. העותרת 1 הגישה תביעה לבית הדין האזורי לעבודה ומאוחר יותר מחקה העותרת 1 את התביעה.
- העותרת 2 בבג"צ 3282/05 – יעל באר-סלמאן (להלן: "העותרת 2")**
14. העותרת 2 היא אם חד הורית לילד יליד שנת 1993.
15. מחודש יוני 1994 החלה העותרת לקבל גמלת הבטחת הכנסה כאם חד הורית. בעקבות תביעה חוזרת בחודש יוני 2003 חתגלה, כי העותרת לומדת. ביולי 2003 זכאותה נשללה למרע מחודש ספטמבר 2002 בגין לימודים.
16. מחודש אוגוסט 2002 ועד חודש דצמבר 2004 קיבלה העותרת 2 תשלום לפי חוק המזונות מאת המוסד לביטוח לאומי, יחד עם השלמה לפי חוק הבטחת הכנסה.

4

17. משך כל אותה תקופה עבדה העותרת לסירוגין.
18. בחודש יולי 2004 נעשתה חקירה במסגרתה הצהירה אמה של העותרת 2, כי הרכב שבבעלותה, פיגיו שנת ייצור 1984, נמצא בשימוש בתה החל משנת 1997, וכי במשך כל השנים הללו, אמה של העותרת 2 משלמת את הביטוח לרכב ולרוב אף את הוצאות הטסט השנתי לרכב, וכי העותרת 2 משלמת את הוצאות הדלק.
19. על בסיס החקירה האמורה, נשללה רטרואקטיבית זכאותה של העותרת 2 לגמלת הבטחת הכנסה בגין השימוש ברכב החל מחודש מרץ 1997 נקבע לה חוב שגובהו 114,389 ש"ח.
20. יצוין, כי העותרת התגוררה בעת הגשת תביעתה המקורית במצפה "גיתח" וכי כיום גרה העותרת בבית מאיר ונישאה מחדש בחודש אוגוסט 2003.
- העותרת 3 בבג"צ 3282/05 – חו חזן-גלבוע (להלן: "העותרת 3")**
21. העותרת 3 הינה אם חד הורית לילדה ילידת שנת 2003. העותרת 3 רשומה כ"גרושה" מאז חודש פברואר 2004.
22. העותרת היתה בעלת עסק אשר נסגר בחודש דצמבר 2003. העותרת לא היתה זכאית לדמי אבטלה בשל היותה בעלת עסק עצמאי.
23. בחודש מאי 2004 הגישה העותרת 3 תביעה לגמלת הבטחת הכנסה.
24. ביום 20.9.04 זומנה העותרת 3 לחקירה בסניף המוסד לביטוח לאומי באשקלון. בחקירה האמורה הודיעה העותרת 3, כי היא עושה שימוש ברכב מסוג דייהו, שנת ייצור 1996. הרכב האמור הינו בבעלותו של בעלה לשעבר, עוד טרם נישואיהם. יחד עם זאת, בתקופה שבסמוך לחקירה, בעלה לשעבר של העותרת 3 לא היה צריך את הרכב, שכן הוא השתמש בקטנוע, ועל כן הסכים להשאיל את הרכב לאשתו לשעבר, בכדי לסייע לה ולבתו. העותרת 3 ציינה מפורשות כי כאשר בעלה לשעבר זקוק לרכב, הוא לוקח אותו לשימוש, וכי הדבר התרחש מספר פעמים במשך שלושת החודשים בהם השתמשה היא ברכב. עוד ציינה העותרת 3 בחקירתה כי מרבית הוצאות הרכב אינן משולמות על ידה.
25. בחודש אוקטובר 2004, בעקבות החקירה האמורה, נשללה מן העותרת 3 גמלת הבטחת הכנסה, מאז חודש יולי 2004, וזאת לאור הצהרתה של העותרת 3 על שימוש ברכב ונקבע לה חוב על 6,123 ש"ח.
26. ביום 17.11.04, הגישה העותרת 3 תביעה חוזרת לגמלת הבטחת הכנסה, בה הצהירה כי החל מחודש נובמבר אין היא עושה כל שימוש ברכב מכל סוג.

27. תביעתה החדשה של העותרת 3 לגמלת הבטחת הכנסה אושרה בחודש דצמבר 2004, כאשר זכאותה לחודש נובמבר 2004 אושרה רטרואקטיבית, אך סכום הגמלה קוזז לטובת חובה של העותרת 3 בגין השימוש ברכב כאמור לעיל. כיום העותרת 3 מקבלת גמלת הבטחת הכנסה.

העותרת 4 בבג"צ 3282/05 – סיגלית בקר (להלן: "העותרת 4")

28. העותרת 4 הינה אם חד הורית לילדה ילידת שנת 2004. העותרת 4 רשומה כירווקהי.
29. קודם ללידת בתה התגוררה העותרת ביפו ועבדה העותרת 4 בחצי משרה במרכז הרפואי "שיבא". העותרת השתכרה כ 3,300 ₪ בממוצע.
30. בחודש יולי 2004, ילדה העותרת 4 את בתה, ויצאה לחופשת לידה עד לחודש ספטמבר 2004. יצוין, כי העותרת 4 קיבלה דמי לידה מן המוסד לביטוח לאומי.
31. ביום 14.9.04 חגישה העותרת 4 תביעה לגמלת הבטחת הכנסה.
32. בבעלותה של העותרת 4 רכב מסוג סוכרו שנת ייצור 1994, אשר קיבלה בשנת 2003 ואשר היא מצהירה כי עשתה בו שימוש. יצוין, כי בטופס בקשת העותרת 4 לגמלת הבטחת הכנסה לא הצהירה העותרת על בעלות ברכב.
33. ביום 23.9.04 קיבלה העותרת 4 מכתב מטעם המשיב לפיו תביעתה לגמלת הבטחת הכנסה נדחתה בשל בעלות על רכב.

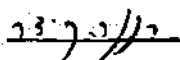
העותרת 5 בבג"צ 3282/05 – אביגיל אביהוא (להלן: "העותרת 5")

34. העותרת 5 הינה אם חד הורית לשלושה ילדים, שניים מהם בגירים ילידי 1977, 1982 ואחד יליד 1995. העותרת 5 מתגוררת עם בנה בן ה-10 בקריית אתא.
35. העותרת 5 השתכרה עד לחודש יוני 2003 כ – 1,690 ₪ לחודש. מחודש אוגוסט 2003 השתכרה העותרת כ – 2,100 ₪ לחודש, מעבודתה בבית כלא "עזלית".
36. העותרת 5 קיבלה גמלת הבטחת הכנסה בשנת 1996 לשלושה חודשים. בעקבות תביעה נוספת מחודש ספטמבר 2000 ועד לחודש יולי 2003 קיבלה העותרת גמלת הבטחת הכנסה (השלמה), בסך של כ – 2,500 ₪ בממוצע וזאת כפונקציה של גובה השתכרותה. החל מחודש אוגוסט 2003 ועד לחודש מאי 2004 קיבלה העותרת גמלת הבטחת הכנסה (השלמה) בסך 1,308 ₪

37. העותרת 5 הצהירה כי היא עושה שימוש ברכב וכי החל מינואר 2004 נהגה העותרת 5 להגיע לעבודה באמצעות רכב מסוג דייהו שנת ייצור 1992, הנמצא בבעלות אביה. חרף האמור, לאור העובדה, כי אביה של העותרת 5 הינו נכה וכי בתח של העותרת 5 טיפלה באב הנכה ועל אף שהעותרת 5 היא זו שעשתה שימוש ברכב, החליט המשיב, לאחר בירור, שלא לראות בשימוש זה משום שימוש ברכב השולל גמלת הבטחת הכנסה.
38. יצוין, כי על אף שכביכול זכאותה של העותרת 5 לחודשים פברואר עד מאי 2004 אושרה רטרואקטיבית לאחר בירור המשיב כאמור, סכום הגמלה לו היתה העותרת 5 זכאית קוזז נגד חוב העותרת 5 למשיב.
39. במהלך חודש מאי 2004, עבר אביה של העותרת 5 לקצרין, להתגורר ליד אחותה של העותרת 5. כיוון שלאחותה של העותרת 5 יש רכב בבעלותה, אביה של העותרת 5 לא היה זקוק לרכב ולאחר מספר חודשים מכר אביה של העותרת 5 את הרכב.
40. ביום 14.6.04 זומנה העותרת 5 לחקירה במשרדי המשיב. בחקירה האמורה הצהירה העותרת כי היא עושה שימוש ברכב בכדי להגיע למקום עבודה כמתואר לעיל, וזאת כפי שאף הצהירה בתצהיר מטעמה מינואר 2004. כמו כן, הצהירה העותרת 5 כי חוצאות הרכב בכל התקופה לא שולמו על ידה.
41. ביום 7.7.04 קיבלה העותרת 5 הודעה לפיה זכאותה לגמלת הבטחת הכנסה נשללת החל מחודש יוני 2004 בשל השימוש ברכב.
42. בחודש יולי העותרת 5 התפטרה מעבודתה והגישת תביעה חדשה לגמלת הבטחת הכנסה. בחודש ספטמבר 2004 אושרה תביעתה החדשה של העותרת 5 לגמלת הבטחת הכנסה. והחל מחודש אוגוסט 2004 היא מקבלת גמלה על סך 2,240 ₪.

היום: כ"ז אב תשס"ה

1 ספטמבר 2005

עו"ד רננה קידר
ב"כ המשיבים

עו"ד קרן שמש

ב"כ העותרות בבג"צ 3282/05

עו"ד סאוסן זהר

ב"כ העותרים בבג"צ 10662/04